

**Протокол
про вибухонебезпечні предмети -
наслідки війни**

(Протокол прийнято Законом
N 2281-IV ([2281-15](#)) від 22.12.2004, ВВР, 2005, N 6, ст.135)

Офіційний переклад

Високі Договірні Сторони,
визнаючи серйозні постконфліктні гуманітарні проблеми,
зумовлювані вибухонебезпечними предметами - наслідками війни,
усвідомлюючи необхідність укладення Протоколу про
постконфліктні коригувальні заходи загального характеру для
мінімізації небезпеки й результатів, зумовлених
вибухонебезпечними предметами - наслідками війни,
та бажаючи вжити загальних запобіжних заходів за допомогою
добровільної найліпшої практики, визначеної в Технічному додатку,
щоб підвищити надійність боєприпасів, а отже й звести до мінімуму
те, що після війни залишатимуться вибухонебезпечні предмети,
домовилися про таке:

Стаття 1

Загальні положення та сфера застосування

1. Відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй
([995 010](#)) та норм міжнародного права щодо збройного конфлікту,
які можуть застосовуватися до них, Високі Договірні Сторони
погоджуються дотримуватися зобов'язань, визначених у цьому
Протоколі, як індивідуально, так і в співпраці з іншими Високими
Договірними Сторонами, для мінімізації небезпеки й результатів,
зумовлених вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, у
постконфліктних ситуаціях.

2. Цей Протокол застосовується до вибухонебезпечних
предметів, що залишаються після війни, на сухопутній території, у
тому числі у внутрішніх водах, Високих Договірних Сторін.

3. Цей Протокол застосовується до ситуацій, що виникають у
результаті конфліктів, зазначених у пунктах 1-6 статті 1 Конвенції
зі змінами, унесеними 21 грудня 2001 року ([995 266](#)).

4. Статті 3, 4, 5 та 8 цього Протоколу застосовуються до
вибухонебезпечних предметів, що залишаються після війни, інших,
ніж існуючі вибухонебезпечні предмети, що залишилися після війни,
визначені в пункті 5 статті 2 цього Протоколу.

Стаття 2

Визначення

Для цілей цього Протоколу:

1. Термін "вибухонебезпечні боєприпаси" означає звичайні боєприпаси, що містять вибухові речовини, за винятком мін, мін-пасток та інших пристроїв, визначених у Протоколі II до цієї Конвенції зі змінами, унесеними 3 травня 1996 року ([995 310](#)).

2. Термін "боєприпаси, що не вибухнули", означає вибухонебезпечні боєприпаси, в які вставлено запальник, детонатор, які поставлено на звід або в інший спосіб підготовлено до використання й використано в збройному конфлікті. Вони могли бути вистрілені, скинуті, запущені або випущені й повинні були вибухнути, але не вибухнули.

3. Термін "залишені вибухонебезпечні боєприпаси" означає вибухонебезпечні боєприпаси, які не були використані під час збройного конфлікту, які були забуті чи залишені стороною в збройному конфлікті та які більше не знаходяться під контролем сторони, що забула чи залишила їх. В залишені вибухонебезпечні боєприпаси можуть бути чи не бути вставлені запальники чи детонатори, вони можуть бути чи не бути поставлені на взвід або в інший спосіб можуть бути чи не бути підготовлені до використання.

4. Термін "вибухонебезпечні предмети - наслідки війни" означає боєприпаси, які не вибухнули, а також залишені вибухонебезпечні боєприпаси.

5. Термін "існуючі вибухонебезпечні предмети - наслідки війни", означає боєприпаси, що не вибухнули, а також залишені вибухонебезпечні боєприпаси, які існували до набуття чинності цим Протоколом для Високої Договірної Сторони, на території якої вони існують.

Стаття 3

Знешкодження, видалення чи знищення вибухонебезпечних предметів - наслідків війни

1. Кожна Висока Договірна Сторона й сторона в збройному конфлікті беруть на себе викладені в цій статті зобов'язання стосовно всіх вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, які є на території, що знаходиться під їхнім контролем. У випадках, коли користувач вибухонебезпечних боєприпасів, які перетворилися на вибухонебезпечні предмети - наслідки війни, не здійснює контролю над цією територією, користувач після припинення активних воєнних дій надає, де це можливо, серед іншого, допомогу у формі технічних, фінансових, матеріальних чи кадрових ресурсів у двосторонньому порядку або з допомогою взаємопогодженої третьої сторони, у тому числі, серед іншого, з допомогою системи Організації Об'єднаних Націй або з допомогою інших відповідних організацій, щоб сприяти позначенню місцезнаходження,

знешкодженню, видаленню чи знищенню вибухонебезпечних предметів - наслідків війни.

2. Після припинення активних воєнних дій, і якомога скоріше, кожна Висока Договірна Сторона й сторона в збройному конфлікті позначають місцезнаходження, знешкоджують, видаляють чи знищують вибухонебезпечні предмети - наслідки війни на територіях, що знаходяться під їхнім контролем. Районам, ураженим вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, які визначені відповідно до пункту 3 цієї статті як такі, що становлять серйозну небезпеку для людей, надають пріоритетний статус щодо знешкодження, видалення чи знищення.

3. Після припинення активних воєнних дій, і якомога скоріше, кожна Висока Договірна Сторона й сторона в збройному конфлікті, щоб зменшити небезпеку, яку становлять вибухонебезпечні предмети - наслідки війни, уживають на уражених територіях, що перебувають під їхнім контролем, таких заходів:

а) вивчають і визначають загрозу, яку становлять вибухонебезпечні предмети - наслідки війни;

б) визначають потреби та здійсненність із погляду позначення й знешкодження, видалення чи знищення, а також устанавлюють пріоритетність таких потреб;

в) позначають місцезнаходження вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, знешкоджують, видаляють чи знищують їх;

г) уживають заходів, щоб мобілізувати ресурси для здійснення такої діяльності.

4. Під час здійснення зазначеної вище діяльності Високі Договірні Сторони й сторони в збройному конфлікті беруть до уваги міжнародні стандарти, у тому числі Міжнародні стандарти протимінної діяльності.

5. Високі Договірні Сторони співпрацюють у відповідних випадках як між собою, так і з іншими державами, відповідними регіональними й міжнародними організаціями та неурядовими організаціями в наданні, серед іншого, допомоги у формі технічних, фінансових, матеріальних та людських ресурсів, у тому числі в проведенні за відповідних обставин спільних операцій, необхідних для виконання положень цієї статті.

Стаття 4

Реєстрація, зберігання та передача інформації

1. Високі Договірні Сторони й сторони в збройному конфлікті в максимально можливому обсязі та, наскільки це є практично здійсненним, реєструють і зберігають інформацію про використання вибухонебезпечних боєприпасів або залишення вибухонебезпечних боєприпасів, щоб сприяти швидкому позначенню місцезнаходження, знешкодженню, видаленню чи знищенню вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, проведенню просвітницької роботи з попередження

про небезпеку, зумовлювану такими предметами, та наданню відповідної інформації стороні, що контролює територію, де вони знаходяться, і цивільному населенню на такій території.

2. Високі Договірні Сторони й сторони в збройному конфлікті, які використовували або залишали вибухонебезпечні боєприпаси, що, можливо, перетворилися на вибухонебезпечні предмети - наслідки війни, після припинення активних воєнних дій невідкладно та, наскільки це можливо, беручи до уваги законні інтереси безпеки цих сторін, надають таку інформацію стороні або сторонам, що контролюють уражений район, у двосторонньому порядку або з допомогою взаємопогодженої третьої сторони, у тому числі, серед іншого, з допомогою Організації Об'єднаних Націй, або на запит іншим відповідним організаціям, стосовно яких сторона, що надає інформацію, переконалась у тому, що вони в ураженому районі проводять або проводитимуть просвітницьку роботу з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, здійснюють або здійснюватимуть позначення місцезнаходження, знешкодження, видалення чи знищення таких предметів.

3. Під час реєстрації, зберігання та передачі такої інформації Високі Договірні Сторони повинні брати до уваги частину 1 Технічного додатка.

Стаття 5

Інші запобіжні заходи щодо захисту цивільного населення, окремих громадян та цивільних об'єктів від небезпеки й результатів, зумовлюваних вибухонебезпечними предметами - наслідками війни

1. Високі Договірні Сторони й сторони в збройному конфлікті вживають усіх можливих запобіжних заходів на території, яка знаходиться під їхнім контролем і яка уражена вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, для захисту цивільного населення, окремих громадян та цивільних об'єктів від загроз і наслідків, зумовлюваних вибухонебезпечними предметами - наслідками війни. Можливі запобіжні заходи - це ті запобіжні заходи, які практично здійсненні або можливі з урахуванням усіх існуючих у певний час обставин, у тому числі гуманітарних та військових міркувань. Ці запобіжні заходи можуть включати оповіщення, просвітницьку роботу з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, позначення, огороження та моніторинг території, ураженої вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, як викладено в частині 2 Технічного додатка.

Стаття 6

Положення щодо захисту гуманітарних місій та організацій від результатів, зумовлених вибухонебезпечними предметами - наслідками війни

1. Кожна Висока Договірна Сторона й сторона в збройному конфлікті:

а) захищають, наскільки це можливо, від результатів, зумовлених вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, гуманітарні місії та організації, які діють або діятимуть у районі, що знаходиться під контролем Високої Договірної Сторони або сторони в збройному конфлікті, і за згодою такої сторони;

б) на прохання такої гуманітарної місії чи організації надають, наскільки це можливо, інформацію про місцезнаходження всіх відомих їй вибухонебезпечних предметів - наслідків війни на території, на якій діятиме чи діє гуманітарна місія чи організація, що робить запит.

2. Положення цієї статті не завдають шкоди існуючому міжнародному гуманітарному праву чи іншим застосовним міжнародним документам або рішенням Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, які передбачають вищий рівень захисту.

Стаття 7

Допомога стосовно існуючих вибухонебезпечних предметів - наслідків війни

1. Кожна Висока Договірна Сторона має право просити й одержувати, у відповідних випадках, допомогу від інших Високих Договірних Сторін, від держав, які не є сторонами, а також відповідних міжнародних організацій та установ у вирішенні проблем, спричинюваних існуючими вибухонебезпечними предметами - наслідками війни.

2. Кожна Висока Договірна Сторона, яка спроможна це зробити, надає, наскільки це є необхідним і можливим, допомогу у вирішенні проблем, спричинюваних існуючими вибухонебезпечними предметами - наслідками війни. При цьому Високі Договірні Сторони також беруть до уваги гуманітарні цілі цього Протоколу, а також міжнародні стандарти, у тому числі Міжнародні стандарти протимінної діяльності.

Стаття 8

Співпраця та допомога

1. Кожна Висока Договірна Сторона, яка спроможна це зробити, надає допомогу в позначенні місцезнаходження, знешкодженні, видаленні чи знищенні вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, а також у проведенні просвітницької роботи серед цивільного

населення з попередження про небезпеку, зумовлювану такими предметами, і в суміжних різновидах діяльності, серед іншого з допомогою системи Організації Об'єднаних Націй, інших відповідних міжнародних, регіональних або національних організацій чи установ. Міжнародного комітету Червоного Хреста, Національних товариств Червоного Хреста й Червоного Півмісяця та їхньої Міжнародної федерації, неурядових організацій або на двосторонній основі.

2. Кожна Висока Договірна Сторона, яка спроможна це зробити, надає допомогу в догляді за жертвами вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, у їхній реабілітації та соціально-економічній реінтеграції. Така допомога може надаватися, серед іншого, з допомогою системи Організації Об'єднаних Націй, відповідних міжнародних, регіональних або національних організацій чи установ, Міжнародного комітету Червоного Хреста, Національних товариств Червоного Хреста й Червоного Півмісяця та їхньої Міжнародної федерації, неурядових організацій або на двосторонній основі.

3. Кожна Висока Договірна Сторона, яка спроможна це зробити, робить внески до довірчих фондів у межах системи Організації Об'єднаних Націй, а також до інших відповідних довірчих фондів, щоб сприяти наданню допомоги за цим Протоколом.

4. Кожна Висока Договірна Сторона має право брати участь у якомога повнішому обміні устаткуванням, матеріалами та науково-технічною інформацією, крім пов'язаної зі зброєю технології, що необхідні для виконання цього Протоколу. Високі Договірні Сторони зобов'язуються сприяти таким обмінам відповідно до національного законодавства й не встановлюють необґрунтованих обмежень щодо надання устаткування для знешкодження та відповідної технологічної інформації для гуманітарних цілей.

5. Кожна Висока Договірна Сторона зобов'язується надавати інформацію до відповідних баз даних із протимінної діяльності, створених у межах системи Організації Об'єднаних Націй, особливо інформацію про різні способи й технології знешкодження вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, списки експертів, експертних установ або національних служб, до яких слід звертатися в разі необхідності знешкодження вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, та, на добровільній основі, технічну інформацію про відповідні види вибухонебезпечних боєприпасів.

6. Високі Договірні Сторони можуть подавати запити стосовно допомоги, обґрунтовані відповідною інформацією, до Організації Об'єднаних Націй, інших відповідних органів або інших держав. Ці запити можуть подаватися Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй, який повідомляє їх усім Високим Договірним Сторонам, відповідним міжнародним та неурядовим організаціям.

7. У випадку подання запитів до Організації Об'єднаних Націй Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй у межах ресурсів, наявних у Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, може вжити відповідних заходів, щоб оцінити ситуацію, та, співпрацюючи з Високою Договірною Стороною, яка подала запит, й

іншими Високими Договірними Сторонами, що взяли на себе зобов'язання, як викладено в наведеній вище статті 3, рекомендувати відповідне надання допомоги. Генеральний секретар може також повідомляти Високим Договірним Сторонам про будь-яку таку оцінку, а також про вид й обсяг необхідної допомоги, у тому числі про можливі надходження з довірчих фондів, створених у межах системи Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 9

Загальні запобіжні заходи

1. З урахуванням різних ситуацій і можливостей заохочується вживання кожною Високою Договірною Стороною загальних запобіжних заходів, спрямованих на мінімізацію появи вибухонебезпечних предметів - наслідків війни, у тому числі вживання заходів, зазначених у частині 3 Технічного додатка, але не тільки їх.

2. Кожна Висока Договірна Сторона може на добровільній основі обмінюватися інформацією, пов'язаною із зусиллями, спрямованими на підтримку та впровадження найліпшої практики стосовно пункту 1 цієї статті.

Стаття 10

Консультації Високих Договірних Сторін

1. Високі Договірні Сторони зобов'язуються консультуватися та співпрацювати одна з одною з усіх проблем, пов'язаних із дією цього Протоколу. З цією метою за згодою більшості, але не менше, ніж вісімнадцяти Високих Договірних Сторін, проводиться конференція Високих Договірних Сторін.

2. Робота конференцій Високих Договірних Сторін уключає:

а) огляд стану й дії цього Протоколу;
б) розгляд питань, що стосуються національного виконання цього Протоколу, у тому числі національної звітності чи оновлення на щорічній основі;

с) підготовку до оглядових конференцій.

3. Витрати конференції Високих Договірних Сторін покриваються Високими Договірними Сторонами та державами, які не є сторонами, але беруть участь у конференції, відповідно до належним чином скоригованої шкали оцінки Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 11

Дотримання

1. Кожна Висока Договірна Сторона вимагає, щоб її збройні сили та відповідні установи чи відомства видавали відповідні

накази й робочі методики, та щоб її особовий склад проходив підготовку, яка узгоджується з відповідними положеннями цього Протоколу.

2. Високі Договірні Сторони зобов'язуються консультуватися та співпрацювати одна з одною у двосторонньому порядку, з допомогою Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй або з допомогою інших відповідних міжнародних процедур для вирішення будь-яких проблем, що можуть виникати у зв'язку з тлумаченням та застосуванням положень цього Протоколу.

Технічний додаток

Цей Технічний додаток містить інформацію про запропоновану найліпшу практику для досягнення цілей, що містяться в статтях 4, 5 та 9 цього Протоколу. Цей Технічний додаток виконуватиметься Високими Договірними Сторонами на добровільній основі.

1. Реєстрація, зберігання та повідомлення інформації про боєприпаси, що не вибухнули, і залишені вибухонебезпечні боєприпаси

а) Реєстрація інформації. Що стосується вибухонебезпечних боєприпасів, які, можливо, перетворилися на боєприпаси, що не вибухнули, то держава повинна намагатись якомога точніше реєструвати таку інформацію:

- i) місцезнаходження районів, які були цілями і в яких використовували вибухонебезпечні боєприпаси;
- ii) приблизну кількість вибухонебезпечних боєприпасів, що були використані в районах, зазначених у підпункті "i";
- iii) вид і характер вибухонебезпечних боєприпасів, що були використані в районах, зазначених у підпункті "i";
- iv) загальне місцезнаходження відомих та можливих боєприпасів, що не вибухнули;

У випадку, коли держава була змушена залишити вибухонебезпечні боєприпаси під час операцій, вона повинна намагатись залишити їх у безпечний і надійний спосіб та зареєструвати таку інформацію про ці боєприпаси:

- v) місцезнаходження залишених вибухонебезпечних боєприпасів;
- vi) приблизну кількість залишених вибухонебезпечних боєприпасів на кожній конкретній ділянці;
- vii) види залишених вибухонебезпечних боєприпасів на кожній конкретній ділянці.

б) Зберігання інформації. У випадку, коли держава зареєструвала інформацію відповідно до пункту "а", вона повинна зберігатися таким чином, щоб уможливити її пошук і подальше повідомлення відповідно до пункту "с".

с) Повідомлення інформації. Інформацію, що зареєстрована та зберігається державою відповідно до пунктів "а" і "б", потрібно повідомляти з урахуванням інтересів безпеки та інших зобов'язань держави, що надає інформацію, відповідно до таких положень:

i) зміст:

повідомлювана інформація про боєприпаси, що не вибухнули, повинна містити подробиці щодо:

1) загального місцезнаходження відомих та можливих боєприпасів, що не вибухнули;

2) видів та приблизної кількості вибухонебезпечних боєприпасів, використаних у районах, які були цілями;

3) способу ідентифікації вибухонебезпечних боєприпасів, у тому числі кольору, розміру та форми, а також інших відповідних маркувань;

4) способу безпечного знешкодження вибухонебезпечних боєприпасів.

Повідомлювана інформація про залишені вибухонебезпечні боєприпаси повинна містити подробиці щодо:

5) місцезнаходження залишених вибухонебезпечних боєприпасів;

6) приблизної кількості залишених вибухонебезпечних боєприпасів на кожній конкретній ділянці;

7) видів залишених вибухонебезпечних боєприпасів на кожній конкретній ділянці;

8) способу ідентифікації залишених вибухонебезпечних боєприпасів, у тому числі кольору, розміру та форми;

9) інформації про вид і способи пакування залишених вибухонебезпечних боєприпасів;

10) стану готовності;

11) місцезнаходження та характеру будь-яких мін-пасток, про які відомо, що вони є в районі залишених вибухонебезпечних боєприпасів.

ii) Отримувач. Інформацію потрібно повідомляти стороні або сторонам, що контролюють уражену територію, а також особам чи установам, стосовно яких держава, що повідомляє, переконана, що вони залучаються або залучатимуться до знешкодження боєприпасів, що не вибухнули, або залишених вибухонебезпечних боєприпасів в ураженому районі, до проведення просвітницької роботи серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану боєприпасами, що не вибухнули, та залишеними боєприпасами.

iii) Механізм. Держава, де це можливо, повинна використовувати створені на міжнародному або на місцевому рівні механізми для повідомлення інформації, наприклад повідомляти її з допомогою Протимінної служби ООН (UNMAS), Системи управління інформацією у сфері протимінної діяльності (ІМСМА), та інших експертних установ, які держава, що повідомляє, вважає відповідними.

iv) Вибір часу. Інформацію потрібно повідомляти якомога

скоріше, беручи до уваги такі питання, як будь-які здійснювані в уражених районах військові та гуманітарні операції, наявність і надійність інформації та відповідні питання безпеки.

2. Оповіщення, просвітницька робота серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, позначення, огороження та моніторинг

Ключові терміни

а) Оповіщення - це пунктуальне надання попереджувальної інформації цивільному населенню, що призначене для мінімізації небезпеки, зумовлюваної вибухонебезпечними предметами - наслідками війни на уражених територіях.

б) Просвітницька робота серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, повинна складатися з програм такої роботи й сприяти обміну інформацією між ураженими громадами, урядовими структурами та гуманітарними організаціями, щоб уражені громади були поінформовані про загрозу, яку становлять вибухонебезпечні предмети - наслідки війни. Програми просвітницької роботи зазвичай передбачають довгострокову діяльність.

Складники найліпшої практики оповіщень та просвітницька робота серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни

с) В усіх програмах оповіщень та просвітницької роботи серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, де це можливо, повинні бути враховані широкопоширені національні та міжнародні стандарти, у тому числі Міжнародні стандарти протимінної діяльності.

д) Оповіщення та просвітницьку роботу серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, потрібно здійснювати стосовно ураженого цивільного населення, що включає громадян, які проживають у районах, де є вибухонебезпечні предмети - наслідки війни, або поблизу таких районів, та громадян, що перетинають такі райони.

е) Оповіщення потрібно робити якомога скоріше, залежно від обставин та наявної інформації. Програма просвітницької роботи серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, повинна замінити програму оповіщень якомога скоріше. Оповіщення та

просвітницьку роботу завжди потрібно здійснювати стосовно уражених громадян якомога раніше.

f) Сторонам у конфлікті, якщо вони не мають ресурсів та навиків для проведення просвітницької роботи серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, потрібно залучати треті сторони, наприклад міжнародні та неурядові організації.

g) Сторони в конфлікті повинні, якщо це можливо, надавати додаткові ресурси для оповіщень та просвітницької роботи серед цивільного населення з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни. Такий перелік міг би включати: надання матеріально-технічної підтримки, вироблення матеріалів для просвітницької роботи, фінансову підтримку та загальну картографічну інформацію.

Позначення, огороження та моніторинг району, ураженого вибухонебезпечними предметами - наслідками війни

h) Сторони в конфлікті, якщо це можливо, будь-коли під час конфлікту й у подальшому, за наявності вибухонебезпечних предметів - наслідків війни повинні якомога раніше та максимально можливо забезпечити позначення, огороження та моніторинг районів, в яких є вибухонебезпечні предмети - наслідки війни, щоб забезпечити ефективне недопущення цивільного населення відповідно до наведених нижче положень.

i) Під час позначення підозрілих небезпечних районів слід використовувати попереджувальні знаки, що ґрунтуються на способах здійснення позначень, які можуть бути розпізнані ураженою громадою. Знаки та інші позначення меж небезпечного району повинні бути якомога помітнішими, чіткішими, довговічнішими та більш стійкими до впливу доквілля, а також повинні чітко вказувати, який бік позначеної межі вважається повернутим до району, ураженого вибухонебезпечними предметами - наслідками війни, та який бік вважається безпечним.

j) На місці потрібно створити відповідну структуру, яка нестиме відповідальність за моніторинг і підтримання функціонування постійних і тимчасових систем позначення та яка буде включена до національних і місцевих програм просвітницької роботи з попередження про небезпеку, зумовлювану вибухонебезпечними предметами - наслідками війни.

3. Загальні запобіжні заходи

Держави, що виробляють або закупають вибухонебезпечні боєприпаси, повинні, наскільки це є можливим і відповідним, намагатися забезпечувати вживання та дотримання наведених нижче заходів протягом терміну придатності вибухонебезпечних боєприпасів

до використання.

a) Управління виготовленням боєприпасів

i) Виробничі процеси повинні бути розраховані таким чином, щоб можна було досягти найбільшої надійності боєприпасів.

ii) Стосовно виробничих процесів потрібно вживати офіційно схвалених заходів контролю якості.

iii) Під час виробництва вибухонебезпечних боєприпасів потрібно застосовувати стандарти забезпечення якості, які є офіційно схваленими й міжнародно визнаними.

iv) Приймальні випробування потрібно здійснювати шляхом проведення випробувальних реальних стрільб відповідно до ряду умов або шляхом інших затверджених процедур.

v) У ході операцій із вибухонебезпечними боєприпасами та передачі їх потрібно вимагати стандарти на високу надійність.

b) Поводження з боєприпасами

Для забезпечення найможливішої довгострокової надійності вибухонебезпечних боєприпасів заохочуються застосування державами норм найліпшої практики та експлуатаційної дисципліни щодо їхнього зберігання, транспортування, зберігання в польових умовах та щодо обслуговування їх відповідно до наведених нижче правил.

i) Вибухонебезпечні боєприпаси, коли це необхідно, повинні зберігатися в безпечних спорудах або у відповідних контейнерах, які в разі необхідності захищають вибухонебезпечні боєприпаси та їхні компоненти в регульованому середовищі.

ii) Держава повинна здійснювати перевезення вибухонебезпечних боєприпасів до виробничих об'єктів, складських приміщень та польових пунктів, а також від них у такий спосіб, який зводить до мінімуму можливість пошкодження вибухонебезпечних боєприпасів.

iii) Під час складування й транспортування вибухонебезпечних боєприпасів держава, коли це необхідно, повинна використовувати відповідні контейнери та регульовані середовища.

iv) Небезпека вибухів на складах повинна бути зведена до мінімуму завдяки вживанню відповідних заходів складування.

v) Держави повинні застосовувати відповідні процедури реєстрації, відслідковування та випробування вибухонебезпечних боєприпасів, які повинні включати інформацію про дату виготовлення кожного екземпляра, партії або серії вибухонебезпечних боєприпасів та інформацію про те, де були вибухонебезпечні боєприпаси, в яких умовах вони зберігалися, і впливу яких факторів довкілля вони були піддані.

vi) Вибухонебезпечні боєприпаси, які зберігаються на складах, повинні періодично проходити у відповідних випадках

випробування, здійснювані шляхом проведення реальних стрільб, щоб було забезпечене їхнє бажане функціонування.

vii) Напівкомплекти вибухонебезпечних боєприпасів, які зберігаються на складах, повинні проходити у відповідних випадках лабораторні випробування, щоб було забезпечене їхнє бажане функціонування.

viii) Для підтримання надійності вибухонебезпечних боєприпасів, які зберігаються на складах, потрібно вживати, коли це необхідно, відповідних заходів, у тому числі коригувати очікуваний термін зберігання боєприпасів, виходячи з інформації, отриманої за результатами процедур реєстрації, відслідковування та випробування.

с) Підготовка особового складу

Належна підготовка всього особового складу, залученого до обслуговування, транспортування та використання вибухонебезпечних боєприпасів, є важливим фактором намагання забезпечити їхню надійну експлуатацію за призначенням. Тому держави повинні приймати й підтримувати прийнятні навчальні програми, щоб забезпечувати належну підготовку особового складу стосовно боєприпасів, з якими він повинен буде мати справу.

d) Передача

Держава, що планує передати вибухонебезпечні боєприпаси іншій державі, яка раніше не мала вибухонебезпечних боєприпасів такого виду, повинна намагатися забезпечити таке становище, при якому держава-отримувач мала б можливість правильно зберігати, обслуговувати й використовувати такі вибухонебезпечні боєприпаси.

e) Майбутнє виробництво

Щоб досягти якомога вищої надійності, держава повинна вивчати шляхи та способи підвищення надійності вибухонебезпечних боєприпасів, які вона має намір виробляти або закуповувати.

